

slutninger i overensstemmelse med nærværende pagt«. Dette betyder, at Sikkerhedsrådets beslutninger (resolutioner) er juridisk bindende for medlemsstaterne. Medlemsstaterne er således folkeretligt forpligtet til at gennemføre og håndhæve de vedtagne foranstaltninger i deres nationale retssystemer.

EU vedtager efter fast praksis inden for rammerne af den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik (FUSP) – i medfør af artikel 15 i traktaten om Den Europæiske Union (TEU) – fælles holdninger til gennemførelse af FN's sikkerhedsråds resolutioner vedrørende foranstaltninger over for tredjelande. I det omfang de foranstaltninger, der er vedtaget i en fælles holdning, falder inden for Fællesskabets kompetence, gennemføres de (i medfør af TEF artikel 301) ved en forordning, der har umiddelbar gyldighed i medlemsstaterne, herunder Danmark. Følges en fælles holdning ikke op af en forordning, skal medlemsstaterne drage omsorg for, at deres politik er i overensstemmelse med den fælles holdning. Dette er situationen i forhold til de fælles holdninger, der fastsætter indrejse- og transitbegrænsninger.

EU kan også på eget initiativ fastsætte sanktioner (restriktive foranstaltninger) over for regeringer i tredjelande eller ikke-statslige enheder og enkeltpersoner. Formålet hermed er at opnå de særlige mål for den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik, der er fastsat i TEU artikel 11. Disse mål er bl.a. beskyttelse af Unionens fælles værdier m.v., styrkelse af Unionens sikkerhed, bevarelse af freden, styrkelse af den internationale sikkerhed, udvikling af demokratiet og retstatsprincippet samt respekt for menneskerettighederne og de grundlæggende frihedsrettigheder.

På baggrund af terrorangrebet den 11. september 2001 mod USA – men også både før og efter på grund af andre begivenheder i verden – har både FN's Sikkerhedsråd og EU vedtaget forskellige handelsmæssige, finansielle og andre specifikke restriktioner i forhold til en række lande, personer og enheder. En af disse restriktioner består i at pålægge medlemsstaterne at »træffe de nødvendige foranstaltninger med henblik på at begrænse indrejse i eller transit gennem deres område« af personer, som er optaget på visse sanktionslister.

I FN er det Sikkerhedsrådet, der vedtager resolutionerne med en beskrivelse af indholdet af restriktionerne og kriterier for afgrænsningen af de omfattede personer. De tilknyttede lister med konkrete personer udarbejdes og ajourføres af særlige sanktionskomitéer, der nedsættes i henhold til resolutionerne. I EU er det Rådet, der vedtager fælles holdninger med tilknyttede personlister.

De resolutioner (FN) eller fælles holdninger (EU), der indfører rejserestriktioner, indeholder som regel undtagelser fra restriktionen. Undtagelserne vil fremgå af den enkelte vedtagelse og kan være begrundet i humanitære eller andre forhold eller i, at en medlemsstat skal opfylde andre folkeretlige forpligtelser. Rejserestriktioner tvinger hverken i FN- eller EU-regi en medlemsstat til at nægte sine egne statsborgere indrejse i landet.

Både FN's og EU's sanktionslister og de resolutioner og fælles holdninger, der er knyttet til dem, er offentligt tilgængelige. De kan findes på www.un.org/docs/sc/ og http://ec.europa.eu/external_relations/cfsp/sanctions/index.htm

3.2.1. FN

Ved resolution 1267 fra 1999 indførte FN's Sikkerhedsråd sanktioner mod Al Qaida og Taliban. Sikkerhedsrådet har løbende tilpasset sanktionerne i lyset af udviklingen i Afghanistan og terrorangrebene den 11. september 2001. Dette er sket ved resolutionerne 1333 (2000), 1390 (2002), 1455 (2003), 1526 (2004), 1617 (2005), 1735 (2006) og 1822 (2008). Der er tale om sanktioner i form af indfrysning af midler, våbenbargo og rejserestriktioner. En sanktionskomité skal identificere de personer og enheder (organisationer m.v.), som er omfattet af sanktionerne, og opføre dem på FN's terrorliste. Det er herefter op til medlemsstaterne at sørge for at sikre, at sanktionerne overholdes i forhold til dem, der er omfattet af listen. Listen ændres jævnligt og omfatter personer og enheder med tilknytning til enten Taliban eller Al Qaida.

Rejserestriktionerne blev indført ved resolution 1390 (2002) i pkt. 2 (b) og er efterfølgende gentaget i senere resolutioner. I den seneste resolution 1822 (2008) fremgår det af pkt. 1 (b), at medlemsstaterne skal forhindre indrejse i og transit gennem deres område af personer optaget på FN' terrorliste. Der gælder dog følgende undtagelser til rejserestriktionerne:

- En medlemsstat er ikke forpligtet til at nægte egne statsborgere indrejse eller at udelukke egne statsborgere fra ophold.
- Indrejse eller transit skal tillades, når det er nødvendigt for at gennemføre en retssag.
- Når sanktionskomitéen i den enkelte sag beslutter, at indrejse eller transit kan tillades.

Resolution 1822 (2008) indeholder i pkt. 28 en opfordring til 1267-komiteen (sanktionskomitéen) om fortsat at sikre, at der er »fair og clear« procedurer for at placere og fjerne personer og organisationer fra listen og for at yde humanitære undtagelser.